

Prof. dr Dragan Bolanča

Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu

ZAKON O PLOVIDBI I LUKAMA UNUTARNJIH VODA REPUBLIKE HRVATSKE IZ 2007. GODINE – OSNOVNE ZNAČAJKE

U ovom radu, autor detaljno opisuje osnovne značajke Zakona o plovidbi i lukama unutarnjih voda Republike Hrvatske iz 2007. god. On analizira devet dijelova spomenutog zakona: 1. opće odredbe, 2. sigurnost plovidbe, 3. državnu pripadnost, identifikaciju, upis i brisanje plovila, 4. vodne putove, luke i pristaništa, 5. prijevoz i ugovaranje prijevoza, 6. plovidbene nesreće, 7. lučke kapetanije i inspekcijski nadzor, 8. plovidbene prekršaje, i 9. prijelazne i završne odredbe. U zaključku, ističe da zakon slijedi pravnu stečevinu Europske unije, pa se stoga može reći da novi zakonski akt predstavlja napredak u razvoju hrvatskog prava unutarnje plovidbe.

Ključne riječi: Hrvatska; Unutarnja plovidba; Pravo Europske unije.

1. UVOD

Prometna grana unutarnje plovidbe posljednjih godina privlači pozornost više od ijedne druge prometne grane u Europi. Ne postoji gotovo nijedna prometna strategija ili politika EU u kojoj se ne govori o prednostima prometa unutarnjim plovnim putovima Europe. Razlog je u tome što u zemljama EU postoji sve veća svjesnost o potrebi uravnoteženijeg razvitka prometa i usmjeravanju transporta tereta na ekonomičnije i općedruštveno prihvatljive oblike transporta, u koje ubrajamo i riječni promet. Pogotovo u posljednjih desetak godina pojavila se potreba za poboljšanjem Europskog sustava teretnog prometa. Zagušenja, problemi sa kapacitetom, te kašnjenja počeli su negativno utjecati na mobilnost i ekonomsku konkurentnost, kao i na okoliš i kvalitetu života općenito. Uslijed svih navedenih problema, EU se posvetila ostvarenju cilja premještanja transporta na vrste koje troše manje energije, koje su čišće i sigurnije. Promet unutarnjim plovnim

putovima nametnuo se kao očigledan izbor u ostvarenju navedenih ciljeva.¹

Najčešće isticane prednosti unutarnje plovidbe su da je ova vrsta prijevoza efikasna, pouzdana, sigurna, održiva, čista i tiha. Prijevoz tereta unutarnjim plovnim putovima pruža svojim korisnicima vrlo dobru vrijednost zbog svojih niskih cijena i efikasnih operacija. Većina plovila mogu po litri goriva prevesti 127 tona tereta, dok za usporedbu, u željezničkom i cestovnom prometu po litri goriva je moguće prevesti 97 odnosno 50 tona tereta. Ovako velika prednost s obzirom na potrošnju goriva, moguća je zbog prirodnog toka plovnih putova u kombinaciji sa snagom motora, te zbog veličine samih plovila u usporedbi sa željezničkim vagonima i kamionima. Unutarnja plovidba je pouzdana, jer ne pati od problema zagušenosti, koji trenutno ograničava cestovni i željeznički promet, te se na većini unutarnjih plovnih putova može ploviti 24 sata dnevno, sedam dana tjedno. Prema mnogim istraživanjima, unutarnja plovidba je jedan od najsigurnijih načina transporta. Broj nesreća u unutarnjoj plovidbi je izrazito nizak, a čak i kad dođe do nesreće, ljudske ozljede i materijalna šteta su vrlo ograničeni.²

U Republici Hrvatskoj, materija unutarnje plovidbe uređena je *Zakonom o plovidbi i lukama unutarnjih voda* (dalje – ZPLUV).³ Donošenje tog jedinstvenog zakona potaknuto je potrebama usklađivanja važećih odredaba s pravnom stečevinom EU⁴ i preuzimanja europskih standarda na pod-

¹ Vid. *Priručnik za unutarnju plovidbu u Republici Hrvatskoj*, Centar za razvoj unutarnje plovidbe, Zagreb 2006, 4.

² *Ibid.*, 5. Vid. N. Radionov *et al.*, 190.

³ Vid. *Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda – ZPLUV*, *Nar. novine RH*, br. 109/07 i 132/07. ZPLUV je stupio na snagu 1. studenog 2007. god., osim odredaba čl. 81, st. 2 i 3. i čl. 179, st. 2 koje stupaju na snagu danom prijema Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije (čl. 257). Te se odredbe odnose na status Rajnskog plovila (čl. 81, st. 2 i st. 3), odnosno na uvjete obavljanja kabotažne plovidbe (čl. 179, st. 2). Stupanjem na snagu ZPLUV-a, prestali su važiti *Zakon o plovidbi unutarnjim vodama*, *Nar. novine RH*, br. 19/98, 151/03 i 138/06, i *Zakon o lukama unutarnjih voda – ZLUV '98*, *Nar. novine RH*, br. 142/98 i 65/02.

⁴ Detaljnije vid. N. Radionov *et al.*, 190–201. Inače, ZPLUV je usklađen sa sljedećim europskim aktima:

1. Uredba Vijeća (EEZ) 2919/85 od 17. listopada 1985, o utvrđivanju uvjeta za pristup sporazumima prema Revidiranoj Konvenciji o plovidbi Rajnom za plovila ovlaštena za obavljanje prijevoza Rajnom;

2. Uredba Vijeća (EEZ) 3921/91 od 16. prosinca 1991, o utvrđivanju uvjeta pod kojima strani prijevoznici mogu prevoziti teret ili putnike unutarnjim vodnim putovima unutar države članice;

3. Uredba Vijeća (EZ) 1356/96 od 8. srpnja 1996, o zajedničkim pravilima koja se primjenjuju na prijevoz robe ili putnika unutarnjim vodnim putovima između država članica radi uspostavljanja slobode obavljanja usluga prijevoza;

4. Direktiva Vijeća 87/540/EEZ od 9. studenoga 1987, o pristupu obavljanju djelatnosti prijevoznika tereta vodnim putovima u unutarnjem i međunarodnom prijevozu te o uzajam-

ručju unutarnje plovidbe, jer se smatralo da kvalitetna zakonska rješenja unutarnje plovidbe mogu bitno pridonijeti gospodarskom razvoju Republike Hrvatske.

Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda uređuje plovidbu unutarnjim vodama Republike Hrvatske, sigurnost plovidbe unutarnjim vodama, pravni status, način upravljanja vodnim putovima i lukama unutarnjih voda, materijalno-pravne odnose glede plovila, postupke upisa plovila, prijevoz i ugovaranje prijevoza, plovidbene nesreće, ustroj i rad lučkih kapetana i nadzor, te druga pitanja koja se odnose na plovidbu i luke unutarnjih voda (čl. 1, st. 1). Navedena materija podijeljena je u devet dijelova. U ovom će se radu ukratko analizirati svaki od zakonskih dijelova.

2. OPĆE ODREDBE

U prvom dijelu (*Opće odredbe*, čl. 1–4) prvenstveno se definiraju pojmovi koji se koriste u zakonu (čl. 4), pri čemu se ujednačuje stručna terminologija iskazana kroz definicije sa onom terminologijom koja se primjenjuje u aktima EU. Na pitanja koja nisu uređena u ZPLUV, na odgovarajući način primjenjuje se Pomorski zakonik (čl. 1, st. 2),⁵ a na odnose koji nisu

nom priznavanju diploma, svjedodžbi i drugih dokaza o formalnoj izobrazbi za tu djelatnost;

5. Direktiva Vijeća 91/672/EEZ od 16. prosinca 1991, o uzajamnom priznavanju ovlaštenja zapovjednika za prijevoz tereta i putnika unutarnjim vodnim putovima;

6. Direktiva Vijeća 76/135/EEZ od 20. siječnja 1976, o uzajamnom priznavanju dozvola za plovidbu unutarnjim vodnim putovima;

7. Direktiva Vijeća 96/75/EZ od 19. studenoga 1996, o sustavima najma broskog prostora i određivanja cijena u domaćem i međunarodnom prijevozu unutarnjim vodnim putovima u Zajednici;

8. Direktiva 2005/44/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005, o usklađenim riječnim informacijskim servisima (RIS) na unutarnjim vodnim putovima u Zajednici;

9. Direktiva 2006/87/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006, o tehničkim zahtjevima za plovila unutarnjih voda i ukidanju Direktive Vijeća 82/714/EEC.

⁵ Vid. Pomorski zakonik – PZ '04, *Narodne novine RH*, br. 81/04, 76/07, 146/08 i 61/11. O novom Pomorskom zakoniku, vid. *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005 i radove objavljenе u njemu: I. Vio, „Predgovor“, 7–8; D. Čorić, „Novi Pomorski zakonik“, 9–28; M. Marković Kostelac, „Sigurnost plovidbe u novom Pomorskom zakoniku“, 29–36; S. Šimac, „Odgovornost za štetu nastalu zbog tjelesne ozljede, smrti ili narušena zdravlja člana posade broda prema novom Pomorskom zakoniku“, 37–56; S. Prnjak, „Postupak upisa u upisnik jahti i očevidnik brodica“, 57–64; J. Marin, „Novo pravno uređenje hipoteke na brodu“, 65–81; Z. Tasić, „Pomorski privilegiji u kontekstu novog Pomorskog zakonika“, 83–86; P. Kragić, „Utjecaj novina u Pomorskom zakoniku na poslovanje hrvatskih brodara“, 87–101; D. Bolanča, „Ugovor o prijevozu stvari morem – glavne novine iz Pomorskog zakonika 2004. godine“, 103–106; M. Pospišil-Miler, „Granice odgovornosti pomorskog prijevoznika za smrt i ozljede putnika po novom Pomorskom zakoniku u odnosu na rješenja na međunarodnoj razini“, 107–127; D. Pavić, „Ugovor o pomorskom

uređeni ZPLUV, drugim zakonima i podzakonskim aktima, primjenjuju se i običaji iz područja unutarnje plovidbe (čl. 1, st. 3). Plovidba unutarnjim vodama smatra se unutarnjom plovidbom. Unutarnje vode su rijeke, kanali i jezera osim rijeka jadranskog sliva u dijelu toka kojim se obavlja pomorska plovidba (čl. 4, toč. 1). Inače, ta je definicija u skladu sa izrazom pomorska plovidba iz PZ '04. (čl. 5, toč. 1), pod kojom se smatra plovidba koja se obavlja na moru i rijekama hrvatskoga jadranskog sliva do granice do koje su one plovne s morske strane.

3. SIGURNOST PLOVIDBE

U drugom dijelu (*Sigurnost plovidbe*, čl. 5–74) utvrđuju se osnovna načela koja uređuju sigurnost plovidbe, a pod njom se podrazumijeva skup uvjeta i mjera kojima moraju udovoljavati plovila, posada na plovilima, vodni putovi i luke (čl. 5). Plovidba se može obavljati plovilima⁶ na unutarnjim vodama u skladu sa odredbama ZPLUV (čl. 10, st. 1).⁷ Plovilo može ploviti u određenim granicama plovidbe, koristiti se za određenu namjenu ili boraviti na unutarnjim vodama ukoliko je sposobno za plovidbu (čl. 17),⁸ što se potvrđuje svjedodžbom o sposobnosti za plovidbu (čl. 18, st. 1). Postupak utvrđivanja sposobnosti plovila za plovidbu usklađen je sa odredbama *Direktive 2006/87/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. godine o tehničkim zahtjevima za plovila unutarnjih voda i*

osiguranju“, 129–143, G. Stanković, „Ovrha i osiguranje na brodu i teretu – novosti u svjetlu novog Pomorskog zakonika“, 145–161; V. Tomljenović, „Odredbe Pomorskog zakonika o mjerodavnom pravu i nadležnosti sudova Republike Hrvatske“, 163–187; R. Petrinović, „Spašavanje u funkciji zaštite okoliša s posebnim osvrtom na mjesto zakloništa“, 203–220; A. Luttenberger, „Postignuća Zakona o sigurnosnoj zaštiti trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni promet“, 221–231. Također, vid. I. Grabovac, *Suvremeno hrvatsko pomorsko pravo i Pomorski zakonik*, Književni krug, Split 2005, 7–243; A. Luttenberger, *Pomorsko upravno pravo*, Pomorski fakultet, Rijeka 2005, 13–228; D. Pavić, *Pomorsko imovinsko pravo*, Književni krug, Split 2006, 29–534; D. Bolanča, “Protection and Preservation of the Marine Environment in the Republic of Croatia (National Legislation, International Legislation and EU Law)”, *Megatrend Review* 3/2012, 23–34.

⁶ Plovilo je plovni objekt namijenjen za plovidbu ili plutanje unutarnjim vodama (čl. 4, toč. 4). Domaće plovilo je plovilo koje ima hrvatsku državnu pripadnost i upisano je u jedan od hrvatskih upisnika plovila (čl. 4, toč. 18). Strano plovilo je plovilo koje ima stranu državnu pripadnost i namjenu prema propisima dotične države (čl. 4, toč. 19). EU plovilo je plovilo koje ima državnu pripadnost jedne od država članica EU i namjenu prema propisima dotične države (čl. 4, toč. 20).

⁷ Vid. Pravilnik o plovidbi na unutarnjim vodama, *Nar. novine RH*, br. 138/08, 8/10, 74/10 i 8/11.

⁸ Plovilo je sposobno za plovidbu ukoliko: 1. udovoljava uvjetima propisanim Tehničkim pravilima za plovila unutarnje plovidbe, 2. ima ukrcan propisani broj stručno osposobljenih članova posade, 3. a je smještaj i broj ukrcanih putnika na plovilu u skladu s važećim propisima kojima se uređuju uvjeti za prijevoz putnika, i 4. ako je teret na plovilu ukrcan pravilno i u skladu s propisima kojima se uređuju uvjeti prijevoza tereta (čl. 17).

ukidanju *Direktive Vijeća 82/714/EEC*.⁹ Time su stvoreni preduvjeti za donošenje novih tehničkih pravila za plovila unutarnje plovidbe.¹⁰ Uvelo se Tehničko nadzorno tijelo,¹¹ koje izdaje svjedodžbu o sposobnosti za plovidbu (čl. 18, st. 2) i obavlja pregled plovila (čl. 20, st. 1), čime se omogućava izravniji nadzor nad utvrđivanjem sposobnosti za plovidbu i omogućuje brodarima slobodan izbor klasifikacijskog društva koje može obaviti pregled plovila. Tehničko nadzorno tijelo obavlja i baždarenje plovila prema tehničkim pravilima (čl. 25–28). Novina je da tehnička pravila donosi Ministarstvo nadležno za unutarnju plovidbu umjesto Hrvatskog registra brodova (čl. 19, st. 2).

Svako plovilo upisano u upisnik plovila unutarnje plovidbe u Republici Hrvatskoj mora imati upisni list (čl. 32, st. 1).¹² Ova isprava dokazuje hrvatsku državnu pripadnost plovila, ali također služi kao dokaz statusa Rajnskog plovila sukladno odredbama *Uredbe Vijeća (EEZ) 2919/85 od 17. listopada 1985. o utvrđivanju uvjeta za pristup sporazumima prema Revidiranoj Konvenciji o plovidbi Rajnom za plovila ovlaštena za obavljanje prijevoza Rajnom*.¹³ Uvodi se priznavanje isprava i knjiga plovila¹⁴ izdanih prema propisima zemalja članica EU (čl. 37, st. 1), kao i isprave kojom se dokazuje sposobnost plovidbe prema *Pravilima nadzora plovila na Rajni* (čl. 37, st. 3),¹⁵ čime se ZPLUV usklađuje s odredbama *Direktive Vijeća 76/135/EEZ od 20. siječnja 1976. o uzajamnom priznavanju dozvo-*

⁹ *Directive 2006/87/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 laying down technical requirements for inland waterway vessels and repealing Council Directive 82/714/EEC* (OJ L 389 2006, p. 1). Ova se Direktiva ne odnosi na čamce (čl. 24).

¹⁰ Vid. Tehnička pravila za statutarnu certifikaciju plovila unutarnje plovidbe, *Nar. novine RH*, br. 23/09. Napominjemo da ona stupaju na snagu pristupom RH u EU (čl. 156).

¹¹ Tehničko nadzorno tijelo imenuje ministar nadležan za unutarnju plovidbu (čl. 20, st. 4), a on također propisuje sastav, postupak i kriterije imenovanja Tehničkog nadzornog tijela, te postupak i uvjete za priznata klasifikacijska društva (čl. 20, st. 3). Vid. Pravilnik o Tehničkom nadzornom tijelu za certifikaciju plovila u unutarnjoj plovidbi, *Nar. novine RH*, br. 99/08. Napominjemo, da pravilnik stupa na snagu pristupom RH u EU (čl. 21).

¹² Upisni list je isprava kojom se zamjenjuje brodska svjedodžba.

¹³ *Council Regulation (EEC) 2919/85 of 17 October 1985 laying down the conditions for access to the arrangements under the Revised Convention for the navigation of the Rhine relating to vessels belonging to the Rhine Navigation* (OJ L 280, 1985, p. 4).

¹⁴ Vid. Pravilnik o ispravama i knjigama plovila unutarnje plovidbe, *Nar. novine RH*, br. 150/08.

¹⁵ Isprava plovila koja je izdana u skladu s *Pravilima nadzora plovila na Rajni* kojom se dokazuje sposobnost plovila za plovidbu Rajnom, priznaje se kao da je izdana u RH (čl. 37, st. 3). Ta je pravila donijela 1955. god. Centralna komisija za plovidbu Rajnom (franc. *Commission Centrale pour la Navigation du Rhin – CCNR*), osnovana na temelju *Konvencije o plovidbi Rajnom* (Mannheim 1868). Vid. N. Radionov *et al.*, 191; J. Vladiković, „Rajna“, *Pomorska enciklopedija*, Zagreb, sv. VI 1983, 611–614.

la za plovidbu unutarnjim vodnim putovima.¹⁶ Također, isprava plovila izdana prema propisu o transportu opasnih tvari Rajnom (ADNR)¹⁷ priznaje se u Republici Hrvatskoj kao dokaz da plovilo udovoljava zahtjevima za prijevozom opasnih tvari na vodnim putovima (čl. 37, st. 4).

Plutajući objekti¹⁸ se postavljaju na unutarnjim vodama sukladno loka-
cijskoj dozvoli odnosno detaljnom prostornom planu uređenja, te sukladno propisima o vodama¹⁹ (čl. 38, st. 1). U pogledu čamaca,²⁰ propisuje se način utvrđivanja sposobnosti za plovidbu (čl. 40–41), njegova namjena (čl. 43) i posada (čl. 44). Uvode se Tehnička pravila za statutarnu certifikaciju čamaca, kao pravila kojima će se na jedinstveni način urediti utvrđivanje sposobnosti čamaca za plovidbu (čl. 42).²¹

Posadu plovila čine osobe ukrcane za obavljanje poslova na plovilu i upisane u popis posade (čl. 46, st. 1). Za sigurnu plovidbu, plovilo mora imati odgovarajući minimalni broj članova posade s određenom stručnom osposobljenošću (čl. 46, st. 2),²² što se dokazuje svjedodžbom o stručnoj osposobljenosti (čl. 47, st. 1). Novost je priznavanje isprave o stručnoj osposobljenosti zapovjednika izdane prema propisima Rajnske komisije²³ i zemalja članica EU, čime se ZPLUV usklađuje s odredbama *Direktive Vijeća 91/672/EEZ od 16. prosinca 1991. o uzajamnom priznavanju ovlaštenja zapovjednika za prijevoz tereta i putnika unutarnjim vodnim putovima*.²⁴

¹⁶ Council Directive 76/135/EEC of 20 January 1976 on reciprocal recognition of navigability licences for inland waterway vessels (OJ L 21, 1976, p. 10).

¹⁷ Taj je propis donijela CCNR na temelju *Europskog sporazuma o međunarodnom prijevozu opasnih tvari unutarnjim plovim putovima* (engl. *European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by inland Waterways – ADN*) iz 2000. god. Inače, RH je potvrdila taj sporazum (*Nar. novine RH – Međunarodni ugovori*, br. 13/08).

¹⁸ Plutajući objekt je plovilo koje u uobičajenim okolnostima nije namijenjeno za kretanje unutarnjim vodama (čl. 4, toč. 10 ZPLUV).

¹⁹ To je Zakon o vodama, *Nar. novine RH*, br. 153/09. Detaljnije vid. u: J. Brežanski, „Novi Zakon o vodama“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci* 1/2010, 299–308; S. Vizjak, *Građanskopravni aspekti uređenja voda i vodnog dobra*, doktorska disertacija odbranjena na Pravnom fakultetu u Splitu, Split 2011, 79–81.

²⁰ Čamac je plovilo kraće od 20 m i volumena manjeg od 100 m³, osim tegljača, potiskivača, putničkog plovila i plovila osposobljenog za pokretanje bočnog sastava (čl. 4, toč. 11 ZPLUV).

²¹ Vid. Tehnička pravila za statutarnu certifikaciju čamaca unutarnje plovidbe, *Nar. novine RH*, br. 3/09.

²² Vid. Pravilnik o najmanjem broju članova posade za sigurnu plovidbu plovila unutarnje plovidbe, *Nar. novine RH*, br. 38/08 i 20/10.

²³ To je CCNR (vid. bilj. br. 15).

²⁴ Council Directive 91/672/EEC of 16 December 1991 on the reciprocal recognition of national boatmasters' certificates for the carriage of goods and passengers by inland waterway (OJ L 373, 1991, p. 29).

4. DRŽAVNA PRIPADNOST, IDENTIFIKACIJA, UPIS I BRISANJE PLOVILA

U trećem dijelu (*Državna pripadnost, identifikacija, upis i brisanje plovila*, čl. 75–102) utvrđuje se da hrvatsku državnu pripadnost stječe plovilo upisom u odgovarajući upisnik, odnosno izdavanjem upisnog lista, privremenog upisnog lista ili dozvole za plovidbu čamca (čl. 75, st. 1). Pravo je i dužnost Republike Hrvatske da nad plovilima hrvatske državne pripadnosti obavlja nadzor nad upravnim, gospodarskim i tehničkim poslovima (čl. 75, st. 2). Zakonodavac predviđa četiri vrste upisnika: upisnik plovila, upisnik javnih plovila,²⁵ upisnik plovila u gradnji²⁶ i upisnik čamaca (čl. 89). Upisnici plovila vode se u obliku javne knjige ili elektroničkog zapisa koji sadrži bazu podataka za cijelo područje Republike Hrvatske (čl. 88, st. 2).

Plovilo upisano u hrvatski upisnik plovila mora imati ime ili oznaku, te jedinstveni identifikacijski broj (čl. 77, st. 1). Ovaj se broj uvodi sukladno *Direktivi 2006/87/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. godine o tehničkim zahtjevima za plovila unutarnjih voda i ukidanju Direktive Vijeća 82/714/EEC*.²⁷ Odredbom čl. 81, ujednačavaju se uvjeti za upis plovila čiji je vlasnik ili brodar iz zemlje članice EU, čime se dokazuje povezanost plovila sa Republikom Hrvatskom.²⁸ Na taj način, plovilo upisano u hrvatski upisnik stječe status Rajnskog plovila, a to se upisuje u upisni list (čl. 81, st. 2 i st. 3). Time se direktno primjenjuje *Uredba Vijeća (EEZ) 2919/85 od 17. listopada 1985. o utvrđivanju uvjeta za pristup sporazumima prema Revidiranoj Konvenciji o plovidbi Rajnom za plovila ovlaštena za obavljanje prijevoza Rajnom*.²⁹

²⁵ Javno plovilo je plovilo namijenjeno za obavljanje djelatnosti od općeg interesa države, čiji je vlasnik odnosno brodar država ili neko drugo državno tijelo i koje služi isključivo u negospodarske svrhe, osim vojnog plovila (npr. plovila policije, lučke kapetanije, carine, lučke uprave, Agencije za vodne putove i sl.) – čl. 4, toč. 6 ZPLUV.

²⁶ Plovilo u gradnji je plovilo koje se gradi od trenutka polaganja kobilice ili sličnog postupka gradnje, do trenutka upisa u upisnik plovila (čl. 4, toč. 21 ZPLUV).

²⁷ *Directive 2006/87/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 laying down technical requirements for inland waterway vessels and repealing Council Directive 82/714/EEC* (OJ L 389 2006, p. 1).

²⁸ U upisnik plovila može biti upisano plovilo čiji je vlasnik i brodar: 1. fizička osoba državljanin zemlje članice EU koja ima prebivalište ili stalno boravište u zemlji članici EU, ili 2. pravna osoba osnovana prema propisima zemlje članice EU koja ima sjedište u zemlji članici EU, ili čiji su većinski vlasnici i članovi uprave državljani zemlje članice EU koje imaju prebivalište, stalno boravište ili sjedište u zemlji članici EU (čl. 81, st. 1).

²⁹ *Council Regulation (EEC) 2919/85 of 17 October 1985 laying down the conditions for access to the arrangements under the Revised Convention for the navigation of the Rhine relating to vessels belonging to the Rhine Navigation* (OJ L 280, 1985, p. 4).

5. VODNI PUTOVI, LUKE I PRISTANIŠTA

U četvrtom dijelu (*Vodni putovi, luke i pristaništa*, čl. 104–176) propisano je da Vlada Republike Hrvatske na temelju Strategije razvitka riječnog prometa Republike Hrvatske donosi srednjoročni plan razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda, s planiranim iznosima troškova i predloženim načinom financiranja (čl. 103, st. 1).³⁰ Vodni put je dio unutarnjih voda na kojem se obavlja plovidba, klasificiran i otvoren za plovidbu (čl. 4, toč. 2).³¹ Može biti međunarodni,³² međudržavni³³ i državni.³⁴ Vodni se putovi razvrstavaju prema mjerilima plovnosti koje propisuje Vlada Republike Hrvatske (čl. 105, st. 4).³⁵ Zakonodavac uvodi obvezu obavljanja hidrografske djelatnosti na vodnim putovima (čl. 110, st. 1), te izradu navigacijskih karata u obliku elektroničke navigacijske karte (ENC) u skladu s međunarodnim *Inland ECDIS* standardom (čl. 110, st. 2) sukladno *Direktivi 2005/44/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o usklađenim riječnim informacijskim servisima (RIS) na unutarnjim vodnim putovima u Zajednici*.³⁶ Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda definira gradnju, tehničko unapređenje, prometno tehnološku modernizaciju vodnih putova, tehničko održavanje i osposobljavanje vodnih putova kao javnu službu (čl. 112, st. 2),³⁷ te se određuje Agencija za vodne putove kao javna ustanova za obavljanje te javne službe (čl. 113–116).³⁸

³⁰ Vid. Strategiju razvitka riječnog prometa u Republici Hrvatskoj (2008–2018), *Nar. novine RH*, br. 65/08.

³¹ Plovni put je dio vodnog puta propisane dubine, širine i drugih mjera koji je uređen, obilježen i siguran za plovidbu (čl. 4, toč. 3).

³² Međunarodni vodni put je vodni put na kojem je dozvoljena plovidba plovilima svih zastava (čl. 4, toč. 28). Tu spadaju rijeke Dunav, Drava, Sava, Kupa i Una (čl. 105, st. 1).

³³ Međudržavni vodni put je vodni put na kojem je dozvoljena plovidba plovila pod zastavom Republike Hrvatske i granične države na tom vodnom putu (čl. 4, toč. 29). Takav put je samo rijeka Drava (čl. 105, st. 2).

³⁴ Državni vodni put je vodni put na kojem je bez posebnog odobrenja dozvoljena plovidba samo plovilima pod zastavom Republike Hrvatske (čl. 4, toč. 30). U RH su to svi ostali vodni putovi koji nisu naznačeni u st. 1 i st. 2 (čl. 105, st. 3).

³⁵ Vid. Uredbu o određivanju mjerila plovnih putova za utvrđivanje plovnosti na državnim vodnim putovima, *Nar. novine RH*, br. 28/09, i Pravilnik o razvrstavanju i otvaranju plovnih putova na unutarnjim voda, *Nar. novine RH*, br. 77/11.

³⁶ *Directive 2005/44/EC of the European Parliament and of the Council of 7 September 2005 on harmonised river information services (RIS) on inland waterways in the Community* (OJ L 225, 2005, p. 152)

³⁷ Vid. Pravilnik o tehničkom održavanju vodnih putova, *Nar. novine RH*, br. 62/09.

³⁸ Vid. Uredbu o upravljanju i vođenju poslova Agencije za vodne putove, *Nar. novine RH*, br. 58/08.

Luka³⁹ je dio vodnog puta i s njim neposredno povezani kopneni prostor koji je namijenjen i opremljen za pristajanje, sidrenje i zaštitu plovila, ukrcaj, iskrcaj i skladištenje robe ili ukrcaj i iskrcaj putnika, u kojoj se obavljaju različite komplementarne djelatnosti koje su s robom ili s plovi- lom u neposrednoj ekonomskoj, prometnoj i tehnološkoj vezi (čl. 4, toč. 31). Zakon poznaje samo luke otvorene za javni promet,⁴⁰ prema namjeni dijele se na one otvorene za *međunarodni* i *domaći* promet, a prema znača- ju u lučkom sustavu na luke od državnog⁴¹ ili županijskog⁴² značaja, te pri- vatne luke.⁴³ Propisuje se dužnost upravitelja luke⁴⁴ da osigura jednakost pristupa lukama i korištenja lučke infrastrukture svim korisnicima bez dis- kriminacije (čl. 118.), te se također uspostavlja načelo jednakosti i ravno- pravnosti lučkih operatera⁴⁵ u postupku njihovog odabira kao uvjeta za raz- vrstaj luka. Upravljanje lukom (u lukama od državnog ili županijskog zna- čaja) je javna služba koju obavljaju lučke uprave kao javne ustanove⁴⁶ i Agencija za vodne putove (redovito održavanje akvatorija i objekata sigur- nosti plovidbe na lučkom području), te upravitelj luke (u privatnim luka- ma), jer je to osoba bez javnih ovlasti (čl. 130). Na lučkom području,⁴⁷ luč- ki korisnici smiju obavljati lučke djelatnosti⁴⁸ na temelju odobrenja, a to je upravni akt koji donosi lučka uprava uz prethodnu suglasnost Ministarstva nadležnog za unutarnju plovidbu (čl. 143, st. 1). Na temelju odobrenja, luč- ka uprava potpisuje ugovor s lučkim korisnikom (čl. 144, st. 4). Lučki ko-

³⁹ Opširnije vid. D. Bolanča, „Pravni status luka unutarnjih voda u Republici Hrvatskoj“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Rijeci* 1/2012, 273–290.

⁴⁰ Luka može biti otvorena ako je prije toga utvrđeno da je udovoljeno propisanim uvjeti- ma u pogledu opremljenosti, kapaciteta, prometne povezanosti i sigurnosti plovidbe (čl. 121, st. 2). Vid. Uredbu o tehničko-tehnološkim uvjetima za luke i uvjetima sigurnosti plo- vidbe u lukama i pristaništima unutarnjih voda, *Nar. novine RH*, br. 32/09.

⁴¹ Luke od državnog značaja jesu luke pod upravom Republike Hrvatske, jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave, državnih tijela ili javnih ustanova, koje su razvrsta- ne kao državne luke prema mjerilima za razvrstavanje (čl. 119, st. 2).

⁴² Luke od županijskog značaja jesu luke pod upravom Republike Hrvatske, jedinica lo- kalne, područne (regionalne) samouprave, državnih tijela ili javnih ustanova, koje su razvr- stane kao županijske luke prema mjerilima za razvrstavanje (čl. 119, st. 3).

⁴³ Privatne luke jesu luke koje su pod upravom osoba koje nemaju javne ovlasti i koje su razvrstane kao privatne luke prema mjerilima za razvrstavanje (čl. 119, st. 4).

⁴⁴ Upravitelj luke je lučka uprava odnosno svaka osoba koja upravlja lukom (čl. 4, toč. 37).

⁴⁵ Lučki operater je svaka osoba koja pruža jednu ili više lučkih usluga (čl. 4, toč. 39).

⁴⁶ Vid. Uredbu o upravljanju i vođenju poslova lučkih uprava unutarnjih voda, *Nar. novi- ne RH*, br. 100/08.

⁴⁷ Lučko područje je područje luke koje se koristi za obavljanje lučkih djelatnosti, kojim upravlja upravitelj luke i na kojem vrijedi poseban režim kontrole dolaska i odla- ska polovila, te ulaska i izlaska vozila i osoba (čl. 4, toč. 34).

⁴⁸ Lučke djelatnosti obuhvaćaju lučke usluge i ostale gospodarske djelatnosti koje se obavljaju na lučkom području (čl. 141, st. 1).

risnik je lučki operater odnosno bilo koja osoba koja obavlja lučku djelatnost u luci (čl. 4, toč. 40).

Pristanište je dio vodnog puta i s njim neposredno povezani kopneni prostor koji je namijenjen i opremljen za pristajanje, sidrenje i zaštitu plovila (čl. 4, toč. 32). Pristaništa služe za obavljanje manjeg broja lučkih usluga bilo da se koriste za javne potrebe ili za osobne potrebe korisnika pristaništa te imaju specifičnu namjenu (čl. 157).⁴⁹

Na međunarodnim vodnim putovima i lukama od državnog značaja, obvezno se uspostavljaju riječni informacijski servisi⁵⁰ (čl. 170) prema *Direktivi 2005/44/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o usklađenim riječnim informacijskim servisima (RIS) na unutarnjim vodnim putovima u Zajednici*.⁵¹ Riječni informacijski sistem objedinjuje usluge kojima se osiguravaju nautičke informacije, podaci o prometu i transportu, statističke informacije, informacije za potrebe carinske i policijske službe, informacije o nezgodama, te lučke i druge pristojbe (čl. 171, st. 1). Za upravljanje RIS, osniva se Nacionalna RIS središnjica,⁵² kao izdvojena organizacijska jedinica Ministarstva nadležnog za unutarnju plovidbu (čl. 172, st. 1.) kojom upravlja Nacionalni RIS koordinator (čl. 172, st. 3). Operativno upravljanje prometom obavlja se putem regionalnih centara za upravljanje prometom koji se ustrojavaju u okviru lučkih kapetanija (čl. 172, st. 2).⁵³

6. PRIJEVOZ I UGOVARANJE PRIJEVOZA

U petom dijelu ZPLUV (*Prijevoz i ugovaranje prijevoza*, čl. 177–181), liberalizira se tržište prijevoza unutarnjim vodnim putovima i uspostavljaju načela slobodnog ugovaranja prijevoza prema odredbama *Uredbe Vijeća (EZ) 1356/96 od 8. srpnja 1996. o zajedničkim pravilima koja se primjenjuju na prijevoz robe ili putnika unutarnjim vodnim putovima između drža-*

⁴⁹ S obzirom na namjenu, pristaništa mogu biti: 1. za potrebe tijela državnih uprava, 2. industrijsko-trgovačka, 3. putnička, 4. postaje za opskrbu plovila, 5. tovarišta, 6. brodogradilišna, 7. sportska, 8. turistička, 9. komunalna i 10. zimovnici (čl. 159, st. 1). Vid. Uredbu o pristaništima unutarnjih voda, *Nar. novine RH*, br. 134/08.

⁵⁰ Riječni informacijski servisi (RIS) jesu informacijske usluge ujednačenog standarda namijenjene kao podrška upravljanju prometom na unutarnjim vodama, uključujući gdje god je to tehnički opravdano vezu s drugim načinima prijevoza (čl. 4, toč. 44).

⁵¹ *Directive 2005/44/EC of the European Parliament and of the Council of 7 September 2005 on harmonised river information services (RIS) on inland waterways in the Community* (OJ L 225, 2005, p. 152).

⁵² Engl. *National RIS Centre*.

⁵³ Vid. Pravilnik o Riječnim informacijskim servisima u unutarnjoj plovidbi, *Nar. novine RH*, br. 99/08 i 8/11.

va članica radi uspostavljanja slobode obavljanja usluga prijevoza.⁵⁴ Prijevoz putnika i stvari unutarnjim vodnim putovima obavlja se kao komercijalni prijevoz,⁵⁵ ili kao prijevoz za osobne potrebe⁵⁶ (čl. 177). Dakle, utvrđuju se dvije osnovne kategorije prijevoza. Komercijalni prijevoz smije obavljati brodar⁵⁷ na temelju odobrenja Ministarstva nadležnog za unutarnju plovidbu (čl. 178, st. 1), pod uvjetom da posebnom ispravom dokaže svoju profesionalnu sposobnost za obavljanje djelatnosti prijevoznika⁵⁸ stvari unutarnjim vodnim putovima (čl. 178, st. 2). Ukoliko je ta isprava izdana prema propisu zemlje članice EU, priznaje se kao da je izdana u Republici Hrvatskoj (čl. 178, st. 3). Priznavajući tu vrstu isprave, hrvatski je zakonodavac inkorporirao *Direktivu Vijeća 87/540/EEZ od 9. studenoga 1987. o pristupu obavljanju djelatnosti prijevoznika tereta vodnim putovima u unutarnjem i međunarodnom prijevozu te o uzajamnom priznavanju diploma, svjedodžbi i drugih dokaza o formalnoj izobrazbi za tu djelatnost*.⁵⁹ Posebne uvjete za obavljanje komercijalne djelatnosti donosi ministar nadležan za unutarnju plovidbu (čl. 178, st. 4).⁶⁰

Kabotažu, tj. prijevoz vodnim putovima između dvije domaće luke, mogu obavljati domaći prijevoznici (čl. 179, st. 1), a prijevoznici iz zemalja članica EU samo ako ispunjavaju uvjete za upis plovila iz čl. 81 ZPLUV-a (vidi *supra* 4), te uvjete za obavljanje djelatnosti komercijalnog prijevoza (čl. 179, st. 2).⁶¹ Na taj se način zakonski tekst uskladio sa odredbama *Uredbe Vijeća (EEZ) 3921/91 od 16. prosinca 1991. o utvrđivanju*

⁵⁴ *Council Regulation (EC) 1356/96 of 8 July 1996 on common rules applicable to the transport of goods or passengers by inland waterway between Member States with a view to establishing freedom to provide such transport services* (OJ L 175, 1996, p. 7).

⁵⁵ Komercijalni prijevoz je svaki prijevoz plovilima koji se obavlja na temelju ugovora o prijevozu (čl. 4, toč. 45)

⁵⁶ Prijevoz za osobne potrebe je prijevoz plovilima koji se obavlja za osobne potrebe svake osobe kao pomoćna djelatnost uz osnovnu djelatnost (čl. 4, toč. 46).

⁵⁷ Brodar je svaka osoba koja je kao posjednik plovila nositelj plovidbenog pothvata, s tim da se pretpostavlja dok se ne dokaže protivno, da je brodar osoba koja je u odgovarajućim upisnik upisana kao vlasnik plovila (čl. 4, toč. 24).

⁵⁸ Prijevoznik je brodar koji obavlja prijevoz na temelju ugovora o prijevozu koji je zaključio s naručiteljem (čl. 4, toč. 25).

⁵⁹ *Council Directive 87/540/EEC of 9 November 1987 on access to the occupation of carrier of goods by waterway in national and international transport and on the mutual recognition of diplomas, certificates and other evidence of formal qualifications for this occupation* (OJ L 322, 1987, p. 20).

⁶⁰ Vid. Pravilnik o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti komercijalnog prijevoza unutarnjim vodnim putovima, *Nar. novine RH*, br. 38/08.

⁶¹ Ostali (strani) prijevoznici mogu obavljati kabotažu samo iznimno i uz posebno odobrenje Ministarstva nadležnog za unutarnju plovidbu (čl. 178, st. 3).

uvjeta pod kojima strani prijevoznici mogu prevoziti teret ili putnike unutarnjim vodnim putovima unutar države članice.⁶²

Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda uspostavlja načelo slobodnog ugovaranja prijevoza i definiranja prijevozničkih cijena u domaćem i međunarodnom prijevozu (čl. 180, st. 1), kao što je propisano *Direktivom Vijeća 96/75/EZ od 19. studenoga 1996. o sustavima najma brodskog prostora i određivanja cijena u domaćem i međunarodnom prijevozu unutarnjim vodnim putovima u Zajednici*.⁶³ U slučaju ozbiljnog poremećaja tržišta,⁶⁴ posebnim će se aktom propisati mjere za ispravljanje poremećaja na transportnom tržištu, uključujući i osnivanje posebnog fonda unutarnje plovidbe (čl. 180, st. 2).

U Budimpešti je u listopadu 2000. god. na Diplomatskoj konferenciji⁶⁵ prihvaćena *Konvencija o ugovoru za prijevoz robe u unutrašnjoj plovidbi* (dalje – CMNI).⁶⁶ Ona se primjenjuje na svaki ugovor o prijevozu prema kojem se luka ukrcaja ili mjesto preuzimanja robe i luka iskrcaja ili mjesto iskrcaja robe nalaze u dvjema različitim državama, od kojih bar jedna mora biti stranka CMNI. Novina ZPLUV je u tome što se propisuje primjena CMNI i na ugovore u domaćem prijevozu (čl. 181).⁶⁷

⁶² Council Regulation (EEC) 3921/91 of 16 December 1991, laying down the conditions under which non-resident carriers may transport goods or passengers by inland waterway within a Member State (OJ L 373, 1991, p. 1).

⁶³ Council Directive 96/75/EC of 19 November 1996 on the system of chartering and pricing in national and international inland waterway transport in the Community (OJ L 304, 1996, p. 12)

⁶⁴ Ozbiljan poremećaj tržišta je pojava na transportnom tržištu u unutarnjoj plovidbi koja može uzrokovati ozbiljan i potencijalno trajan višak ponude nad potražnjom te predstavlja ozbiljnu prijetnju financijskoj stabilnosti i opstanku velikog broja prijevoznika u unutarnjoj plovidbi, osim ako kratkoročne i srednjoročne prognoze tržišta pokazuju značajna i trajna poboljšanja (čl. 4, toč. 49).

⁶⁵ Tekst konvencije usvojen je na Diplomatskoj konferenciji u organizaciji Središnjeg povjerenstva za plovidbu Rajnom (engl. *Central Commission for the Navigation of the Rhine* – CCNR), Dunavskog povjerenstva (engl. *Danube Commission* – DC) i Gospodarskog povjerenstva Ujedinjenih naroda za Europu (engl. *United Nations Economic Commission for Europe*). Diplomatska konferencija je održana u Budimpešti od 25. rujna do 3. listopada 2000. god. Konvencija je stupila na snagu dana 1. svibnja 2005. god., a Republika Hrvatska je stranka te konvencije. Vid. Zakon o potvrđivanju Budimpeštanske konvencije o ugovoru o prijevozu robe unutarnjim plovim putovima (CMNI), *Nar. novine RH – Međunarodni ugovori*, br. 10/04.

⁶⁶ Skraćena CMNI dolazi od francuskog naziva konvencije *Convention de Budapest relative au contrat de transport de marchandises en navigation interieure*. Na engleskom jeziku službeni naziv glasi *Budapest Convention on the Contract for the Carriage of Goods by Inland Waterways*. Tekst konvencije na engleskom i hrvatskom jeziku vid. u: V. Živojnović, J. Marin, „Tekst konvencije“, *Poredbeno pomorsko pravo u Zagrebu* 157/2003, 160–219.

⁶⁷ Detaljnije o CMNI, vid.: V. Polić Čurčić, „Budimpeštanska konvencije o ugovoru o prijevozu robe unutarnjim plovim putovima (CMNI)“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagre-*

7. PLOVIDBENE NESREĆE

U šestom dijelu ZPLUV (*Plovidbene nesreće*, čl. 182–202), susrećemo se sa institutima sudara plovila (čl. 182–192) i vađenja potonulih stvari (čl. 193–202). U slučaju sudara plovila, za štetu koju prouzroči plovilo odgovara vlasnik ili brodar (čl. 185, st. 2), a temeljni princip je subjektivna odgovornost na temelju dokazane krivnje (čl. 185, st. 1), uključujući izmaklu korist bez obzira na stupanj krivnje (čl. 186). Oštećenik snosi štetu samo ako je šteta prouzročena slučajem, višom silom ili je nastala iz nepoznatog uzroka (čl. 188). Kod vađenja potonulih stvari, propisan je postupak vađenja na temelju odobrenja nadležne lučke kapetanije (čl. 194). Potonulu stvar može vaditi vlasnik stvari (čl. 195), ili Agencija za vodne putove (čl. 196). Također je reguliran i način obavljanja radova od strane neposrednog izvođača, te njegova prava i odgovornosti za štetu (čl. 199–201).

8. LUČKE KAPETANIJE I NADZOR

Sedmi dio (*Lučke kapetanije i nadzor*, čl. 203–222) sadržava odredbe o lučkim kapetanijama i inspeksijskom nadzoru. Lučke kapetanije su područne jedinice Ministarstva nadležnog za unutarnju plovidbu koje nemaju svojstvo pravne osobe (čl. 203, st. 1),⁶⁸ a nadležne su za obavljanje tehničko-stručnih (čl. 203, st. 2) i upravnih poslova (čl. 203, st. 3). Inspeksijski nadzor nad provođenjem propisa iz područja sigurnosti plovidbe na unutarnjim vodama i zaštite voda od onečišćenja sa plovila, obavljaju inspektori sigurnosti plovidbe Ministarstva i lučkih kapetanija (čl. 209, st. 1).⁶⁹ Postupanje inspektora pri obavljanju nadzora nad sposobnošću plovila za plovidbu u potpunosti je usklađen s Dodatkom VIII. *Direktive 2006/87/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. godine o tehničkim*

bu 2/2004, 364–373; D. Bolanča, „Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi Bosne i Hercegovine (1992) i Budimpeštanska konvencija o ugovoru za prijevoz robe u unutrašnjoj plovidbi (2000)“, *Zbornik radova „Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse“* 2/2004, 113–120; J. Marin, „Ugovorna odgovornost prijevoznika u unutarnjoj plovidbi“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagreb* 4/2006, 969–1010; D. Čorić, S. Debeljak Rukavina, „Odgovornost prijevoznika za štete na robi u međunarodnom i domaćem prijevozu unutarnjim plovnicima“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci* 2/2007, 1139–1183.

⁶⁸ U odnosu na stari zakon, uvodi se naziv „lučka kapetanija“, čime se dosljedno primjenjuje stručna terminologija sukladno njenoj stvarnoj nadležnosti.

⁶⁹ Preciziraju se inspeksijski poslovi koji se odnose na obavljanje inspeksijskog nadzora, a provode se na plovilima, vodnom putu, u lukama i pristaništima, nad tehničkim održavanjem vodnog puta i objektima sigurnosti plovidbe, gradnjom na vodnom putu, prijevozom putnika i stvari, te zaštitom okoliša od onečišćenja (čl. 210).

zahtjevima za plovila unutarnjih voda i ukidanju Direktive Vijeća 82/714/EEC.⁷⁰

9. PLOVIDBENI PREKRŠAJI

U osmom se dijelu (*Plovidbeni prekršaji*, čl. 223–241) navodi da je plovidbeni prekršaj povreda propisa kojima se uređuju odnosi u unutarnjoj plovidbi, lukama, plovilima hrvatske državne pripadnosti, ali i svim plovilima koja plove ili se nalaze na unutarnjim vodama Republike Hrvatske u vezi sa sigurnošću plovidbe i zaštite ljudskih života i okoliša te plovidbom na unutarnjim vodama (čl. 223, st. 1). Postupak o plovidbenim prekršajima vodi se prema Zakonu o prekršajima (čl. 223, st. 2).⁷¹

10. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Iz devetog dijela (*Prijelazne i završne odredbe*, čl. 242–257) navodimo samo odredbu čl. 257. Po njoj je ZPLUV stupio na snagu dana 1. studenog 2007. god., a danom prijema Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU, stupaju na snagu odredbe čl. 81, st. 2 i 3 (status Rajnskog plovila)⁷² i čl. 179, st. 2 (obavljanje kabotaže u Republici Hrvatskoj od strane prijevoznika iz EU).⁷³

11. ZAKLJUČAK

Za Republiku Hrvatsku, kao sredozemnu i podunavsku državu, unutarnja plovidba i luke unutarnjih voda značajan su element njenog gospodarstva i integralni su dio njenoga nacionalnog gospodarskog sustava. Ukupna duljina plovnih putova (kao dijela vodnih putova) na hrvatskim rijekama jest 804 km, a većinu čine međunarodni plovni putovi (na njima je dozvoljena plovidba plovilima svih zastava). Kvalitetna pravna regulacija unutarnje plovidbe i njena prilagodba pravnoj stečevini EU može bitno pridonijeti gospodarskom razvoju Republike Hrvatske i povećanju konkurentnosti hrvatskog gospodarstva na današnjem globalnom tržištu. To je bio glavni razlog donošenja novog i jedinstvenog *Zakona o plovidbi i lukama unutarnjih voda* iz 2007. god., koji je zamijenio dva bivša zakonska akta (*Zakon o plovidbi unutarnjim vodama* iz 1998. god. i *Zakon o lukama unutarnjih voda* iz 1998. god.). Osim ujednačavanja propisa sa pravnom steče-

⁷⁰ Directive 2006/87/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 laying down technical requirements for inland waterway vessels and repealing Council Directive 82/714/EEC (OJ L 389 2006, p. 1). Ova se Direktiva ne odnosi na čamce (čl. 24).

⁷¹ U pitanju je Prekršajni zakon, *Nar. novine RH*, br. 107/07.

⁷² Vid. *supra* 4.

⁷³ Vid. *supra* 6.

vinom EU, novim se zakonom objedinila pravna materija u području sigurnosti unutarnje plovidbe, te se omogućio jedinstven pristup planiranju razvitka infrastrukture vodnih putova i luka unutarnjih voda.

LISTA REFERENCI

Bibliografske reference

1. Bolanča, D., “Protection and Preservation of the Marine Environment in the Republic of Croatia (National Legislation, International Legislation and EU Law)”, *Megatrend Review* 3/2012;
2. Bolanča, D., „Pravni status luka unutarnjih voda u Republici Hrvatskoj“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Rijeci* 1/2012;
3. Bolanča, D., „Ugovor o prijevozu stvari morem – glavne novine iz Pomorskog zakonika 2004. godine“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
4. Bolanča, D., „Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi Bosne i Hercegovine (1992) i Budimpeštanska konvencija o ugovoru za prijevoz robe u unutrašnjoj plovidbi (2000)“, *Zbornik radova „Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse“* 2/2004;
5. Brežanski, J., „Novi Zakon o vodama“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci* 1/2010;
6. Ćorić, D., „Novi Pomorski zakonik“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
7. Ćorić, D., Debeljak Rukavina, S., „Odgovornost prijevoznika za štete na robi u međunarodnom i domaćem prijevozu unutarnjim plovnim putovima“, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci* 2/2007;
8. Grabovac, I., *Suvremeno hrvatsko pomorsko pravo i Pomorski zakonik*, Književni krug, Split 2005;
9. Kragić, P., „Utjecaj novina u Pomorskom zakoniku na poslovanje hrvatskih brodara“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
10. Luttenberger, A., „Postignuća Zakona o sigurnosnoj zaštiti trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni promet“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005.
11. Luttenberger, A., *Pomorsko upravno pravo*, Pomorski fakultet, Rijeka 2005;
12. Marin, J., „Novo pravno uređenje hipoteke na brodu“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;

13. Marin, J., „Ugovorna odgovornost prijevoznika u unutarnjoj plovidbi“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagreb* 4/2006;
14. Markovčić Kostelac, M., „Sigurnost plovidbe u novom Pomorskom zakoniku“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
15. Pavić, D., „Ugovor o pomorskom osiguranju“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
16. Pavić, D., *Pomorsko imovinsko pravo*, Književni krug, Split 2006;
17. Petrinović, R., „Spašavanje u funkciji zaštite okoliša s posebnim osvrtom na mjesto zakloništa“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
18. Polić Čurčić, V., „Budimpeštanska konvencija o ugovoru o prijevozu robe unutarnjim plovnim putovima (CMNI)“, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu* 2/2004;
19. Pospišil-Miler, M., „Granice odgovornosti pomorskog prijevoznika za smrt i ozljede putnika po novom Pomorskom zakoniku u odnosu na rješenja na međunarodnoj razini“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
20. *Priručnik za unutarnju plovidbu u Republici Hrvatskoj*, Centar za razvoj unutarnje plovidbe, Zagreb 2006;
21. Prnjak, S., „Postupak upisa u upisnik jahti i očevidnik brodicā“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
22. Šimac, S., „Odgovornost za štetu nastalu zbog tjelesne ozljede, smrti ili narušena zdravlja člana posade broda prema novom Pomorskom zakoniku“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
23. Stanković, G., „Ovrha i osiguranje na brodu i teretu – novosti u svjetlu novog Pomorskog zakonika“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
24. Tasić, Z., „Pomorski privilegiji u kontekstu novog Pomorskog zakonika“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
25. Tomljenović, V., „Odredbe Pomorskog zakonika o mjerodavnom pravu i nadležnosti sudova Republike Hrvatske“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;

26. Vio, I., „Predgovor“, *Zbornik radova sa savjetovanja „Pomorski zakonik Republike Hrvatske i druge novine iz područja pomorskog i prometnog prava“*, Rijeka 2005;
27. Vizjak, J., *Gradanskopравни aspekti uređenja voda i vodnog dobra*, doktorska disertacija odbranjena na Pravnom fakultetu u Splitu, Split 2011;
28. Vladiković, J., „Rajna“, *Pomorska enciklopedija*, Zagreb, sv. VI 1983;
29. Živojnović, V., Marin, J., „Tekst konvencije“, *Poredbeno pomorsko pravo u Zagrebu* 157/2003.

Pravni propisi

1. Pomorski zakonik, *Narodne novine RH*, br. 81/04, 76/07, 146/08 i 61/11;
2. Pravilnik i razvrstavanju i otvaranju plovni putova na unutarnjim voda, *Nar. novine RH*, br. 77/11;
3. Pravilnik o najmanjem broju članova posade za sigurnu plovidbu plovila unutarnje plovidbe, *Nar. novine RH*, br. 38/08 i 20/10;
4. Pravilnik o plovidbi na unutarnjim vodama, *Nar. novine RH*, br. 138/08, 8/10, 74/10 i 8/11;
5. Pravilnik o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti komercijalnog prijevoza unutarnjim vodnim putovima, *Nar. novine RH*, br. 38/08;
6. Pravilnik o Riječnim informacijskim servisima u unutarnjoj plovidbi, *Nar. novine RH*, br. 99/08 i 8/11;
7. Pravilnik o Tehničkom nadzornom tijelu za certifikaciju plovila u unutarnjoj plovidbi, *Nar. novine RH*, br. 99/08;
8. Pravilnik o tehničkom održavanju vodnih putova, *Nar. novine RH*, br. 62/09;
9. Prekršajni zakon, *Nar. novine RH*, br. 107/07;
10. Strategija razvitka riječnog prometa u Republici Hrvatskoj (2008–2018), *Nar. novine RH*, br. 65/08;
11. Tehnička pravila za statutarnu certifikaciju čamaca unutarnje plovidbe, *Nar. novine RH*, br. 3/09;
12. Uredbu o određivanju mjerila plovni putova za utvrđivanje plovnosti na državnim vodnim putovima, *Nar. novine RH*, br. 28/09;
13. Uredba o pristaništima unutarnjih voda, *Nar. novine RH*, br. 134/08;
14. Uredba o tehničko-tehnološkim uvjetima za luke i uvjetima sigurnosti plovidbe u lukama i pristaništima unutarnjih voda, *Nar. novine RH*, br. 32/09;
15. Uredba o upravljanju i vođenju poslova Agencije za vodne putove, *Nar. novine RH*, br. 58/08;
16. Uredba o upravljanju i vođenju poslova lučkih uprava unutarnjih voda, *Nar. novine RH*, br. 100/08;
17. Zakon o lukama unutarnjih voda, *Nar. novine RH*, br. 142/98 i 65/02;
18. Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda, *Nar. novine RH*, br. 109/07 i 132/07;

19. Zakon o plovidbi unutarnjim vodama, *Nar. novine RH*, br. 19/98, 151/03 i 138/06;
20. Zakon o potvrđivanju Budimpeštanske konvencije o ugovoru o prijevozu robe unutarnjim plovnim putovima (CMNI), *Nar. novine RH – Međunarodni ugovori*, br. 10/04;
21. Zakon o vodama, *Nar. novine RH*, br. 153/09.

Professor Dragan Bolanča, LL.D.

Faculty of Law,
University of Split

THE BASIC CHARACTERISTICS OF THE NEW CROATIAN ACT ON NAVIGATION AND PORTS IN INTERNAL WATERS (2007)

Summary

In this paper the author describes in detail the basic characteristics of the new Croatian Act on Navigation and Ports in Internal Waters (2007). He elaborates nine parts of the mentioned act: 1. basic provisions, 2. safety of navigation, 3. nationality, identification, registration and deregistration of vessels, 4. waterways, ports and harbours, 5. carriage and contracts on carriage, 6. navigation incidents, 7. port offices and inspection control, 8. navigational misdemeanors and 9. transitional and final provisions. In conclusion he points out that new act follows *acquis communautaire* and represents an improvement in the development of Croatian navigation in internal waters.

Key words: *Croatia; Navigation in internal waters; EU law.*